

Dr. Nagy László Tibor
Dr. Kármán Gabriella
Dr. Szabó Imre

A szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekményeket vizsgáló empirikus elemzés főbb megállapításai

2010. november 18.

A kutatás célja a szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények:

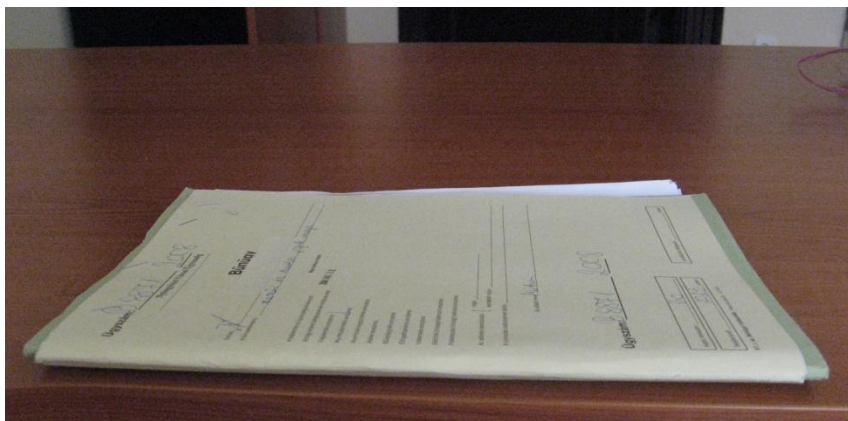
- ❖ *áru hamis megjelölése (Btk. 296.);*
- ❖ *bitorlás (Btk. 329.);*
- ❖ *szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése (Btk. 329/A.);*
- ❖ *szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása (Btk. 329/B.);*
- ❖ *jogkezelési adat meghamisítása (Btk. 329/C.);*
- ❖ *iparjogvédelmi jogok megsértése (Btk. 329/D.)*

kriminálstatisztikai, jogdogmatikai és bűnügyi iratok ténykutatásán alapuló empirikus elemzése volt.

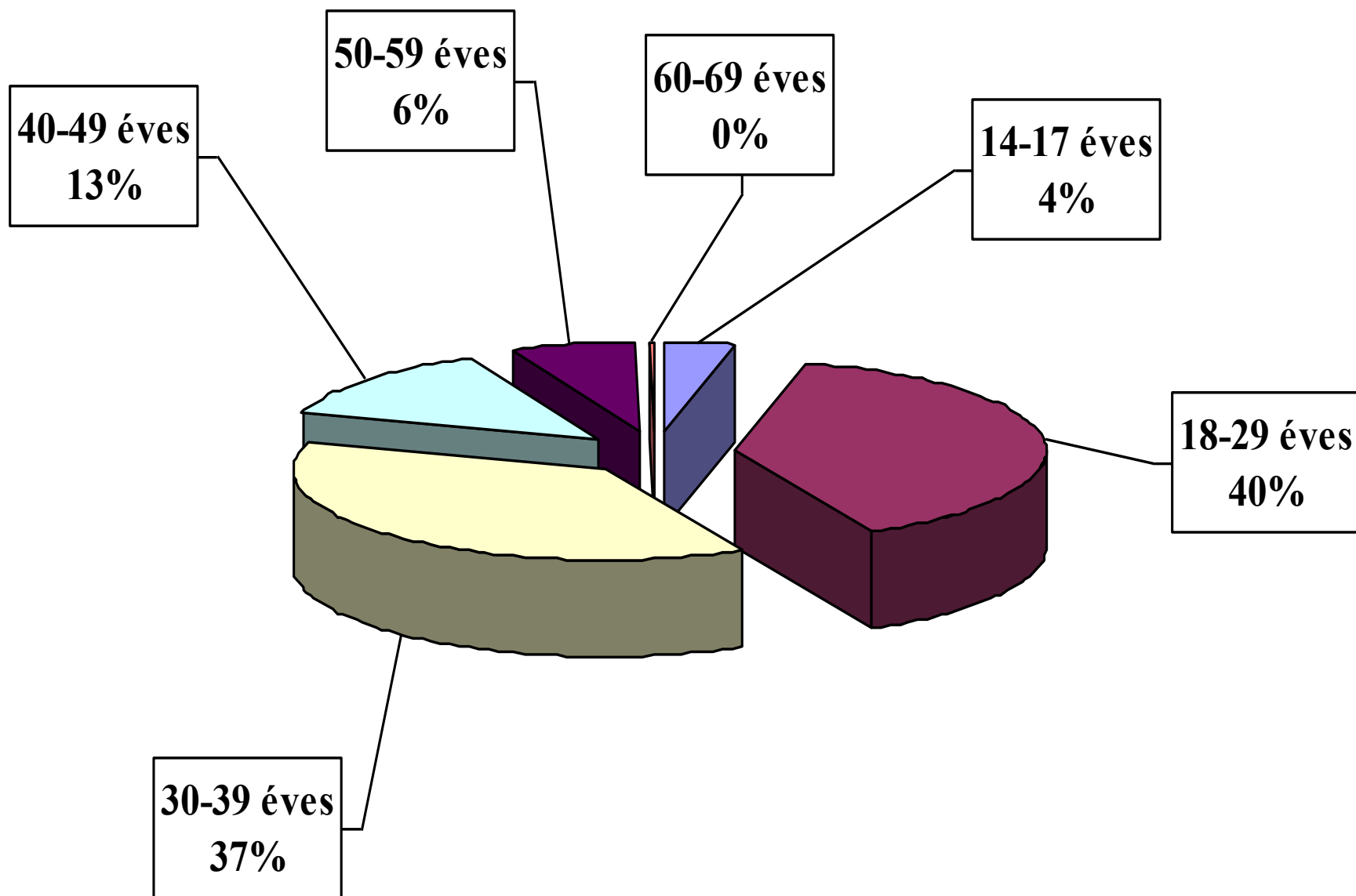

Régió neve	Kiválasztott megye
Észak-Magyarország	Borsod-Abaúj-Zemplén
Észak-Alföld	Szabolcs-Szatmár Bereg
Dél-Alföld	Bács-Kiskun
Közép-Dunántúl	Komárom-Esztergom
Nyugat-Dunántúl	Zala
Dél-Dunántúl	Somogy
Közép-Magyarország	Budapest

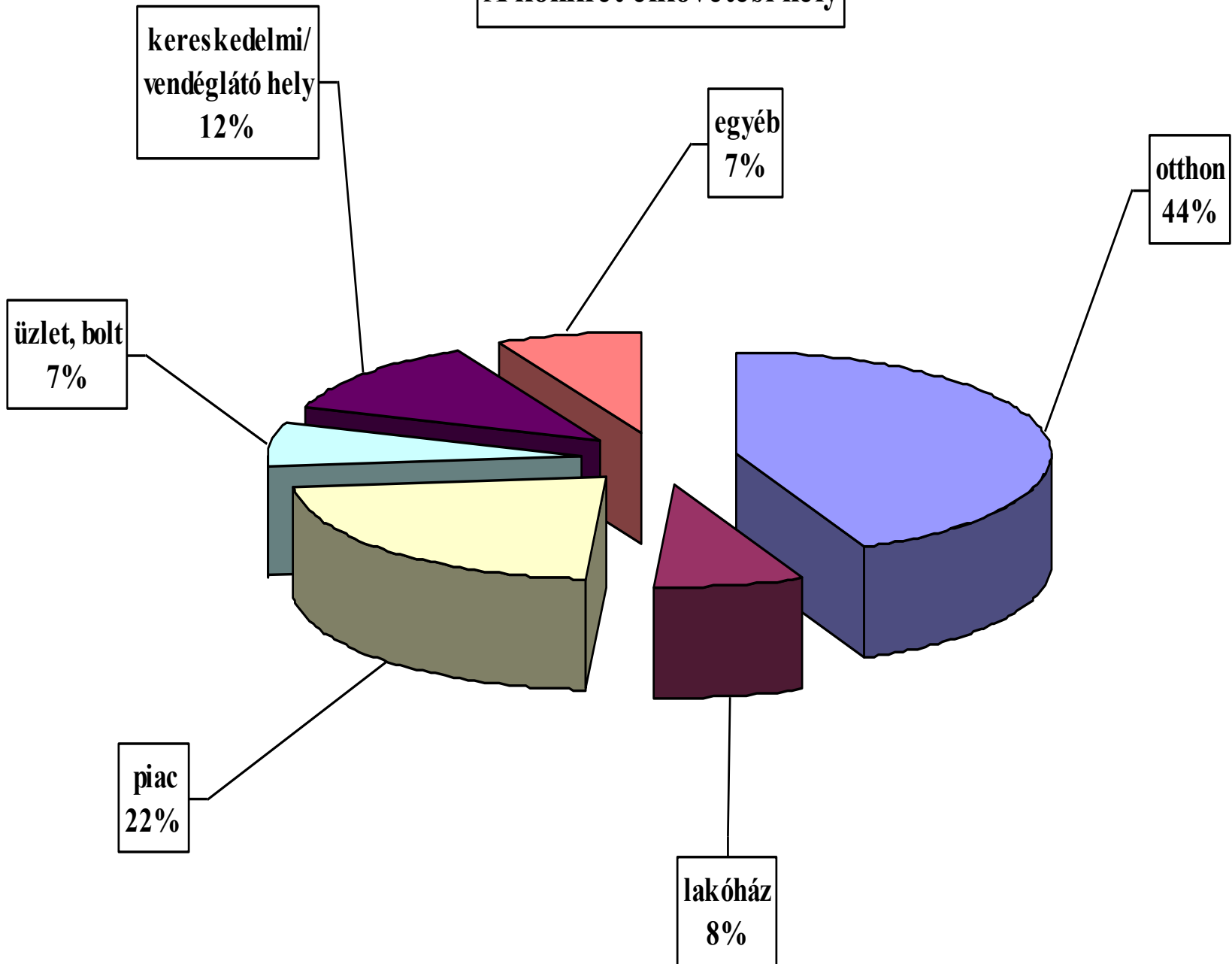
Az akták...

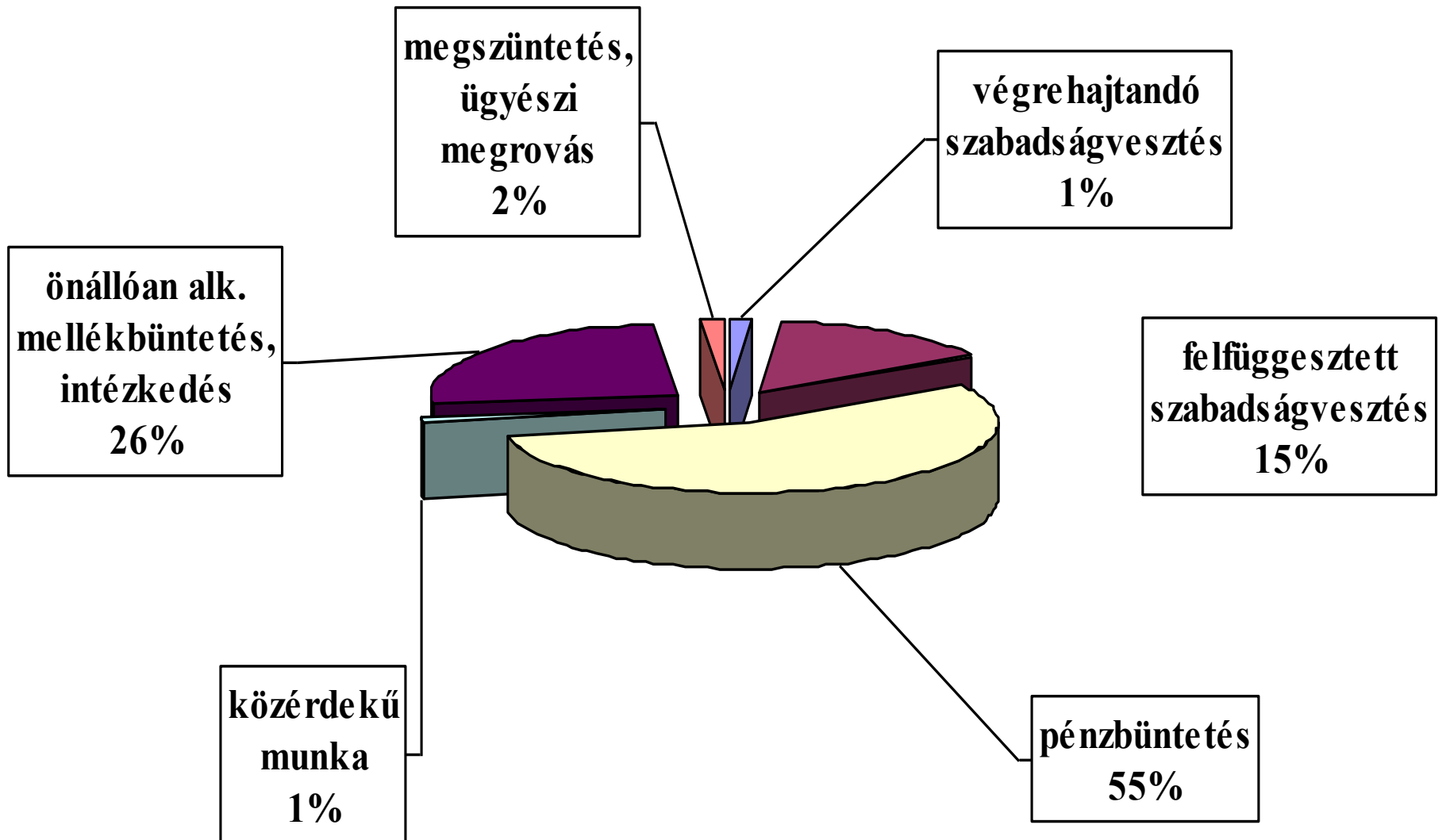
Az elkövetők életkor szerinti megoszlása (N=241)

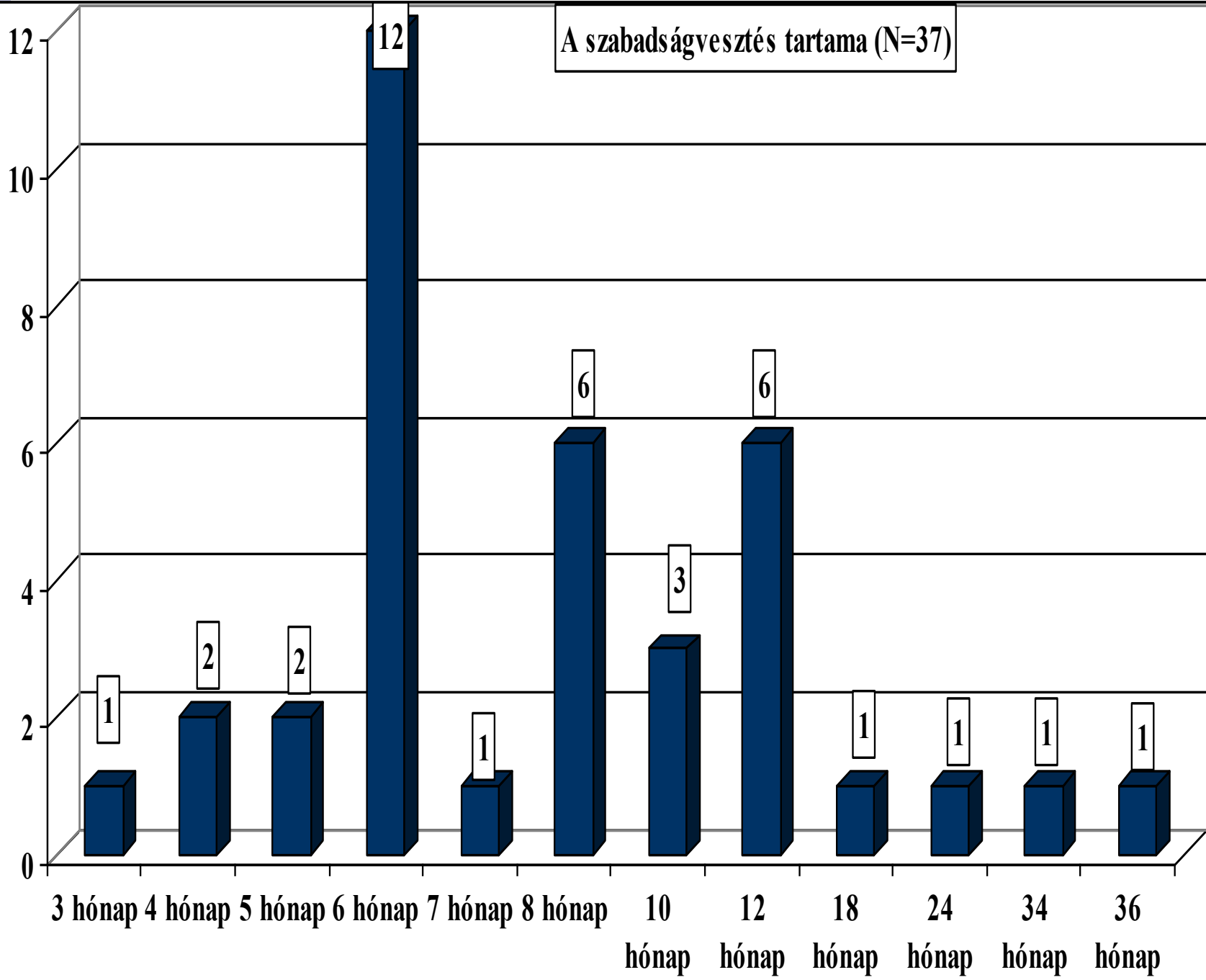
A konkrét elkövetési hely

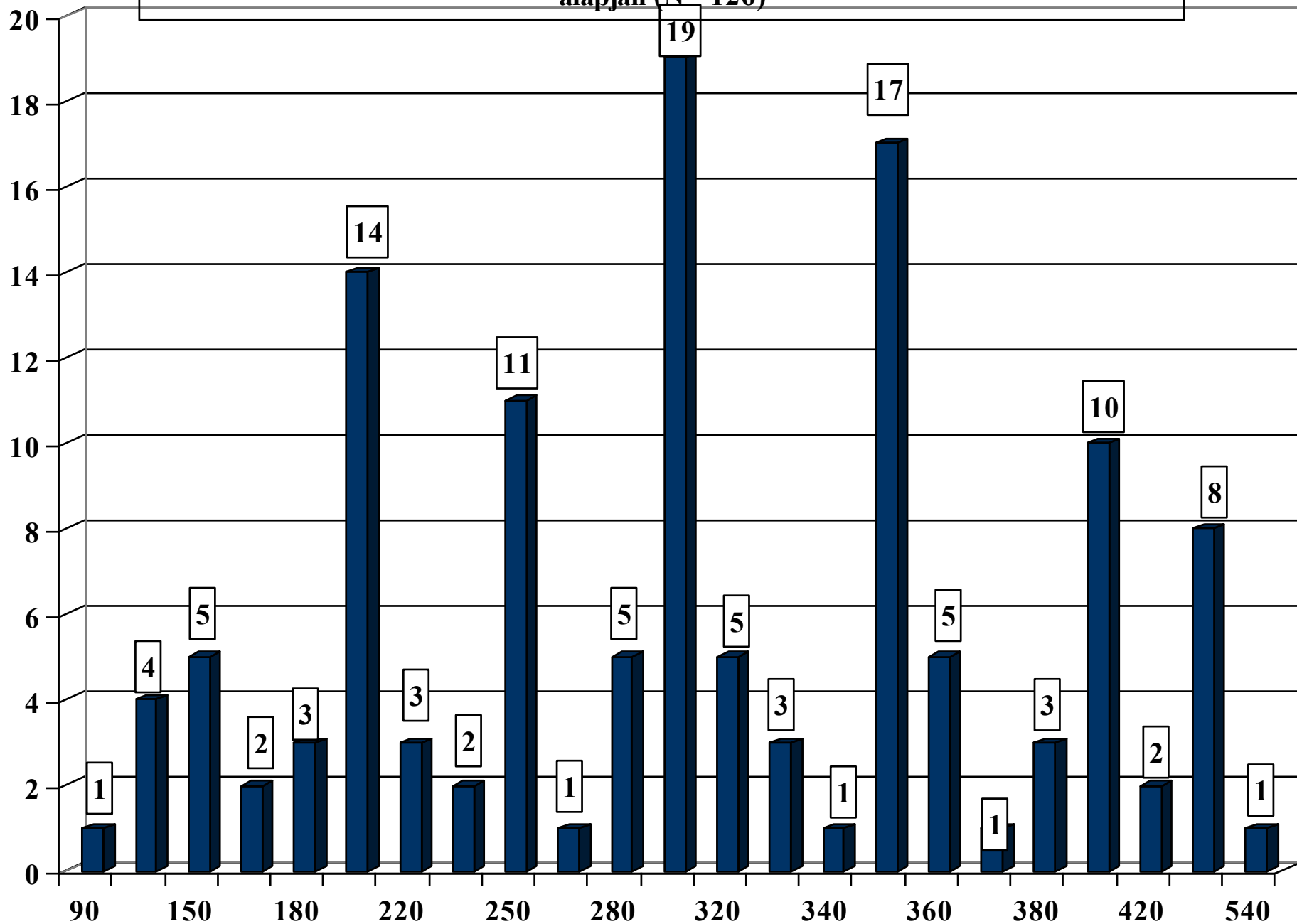
A kiszabott büntetések, alkalmazott intézkedések megoszlása

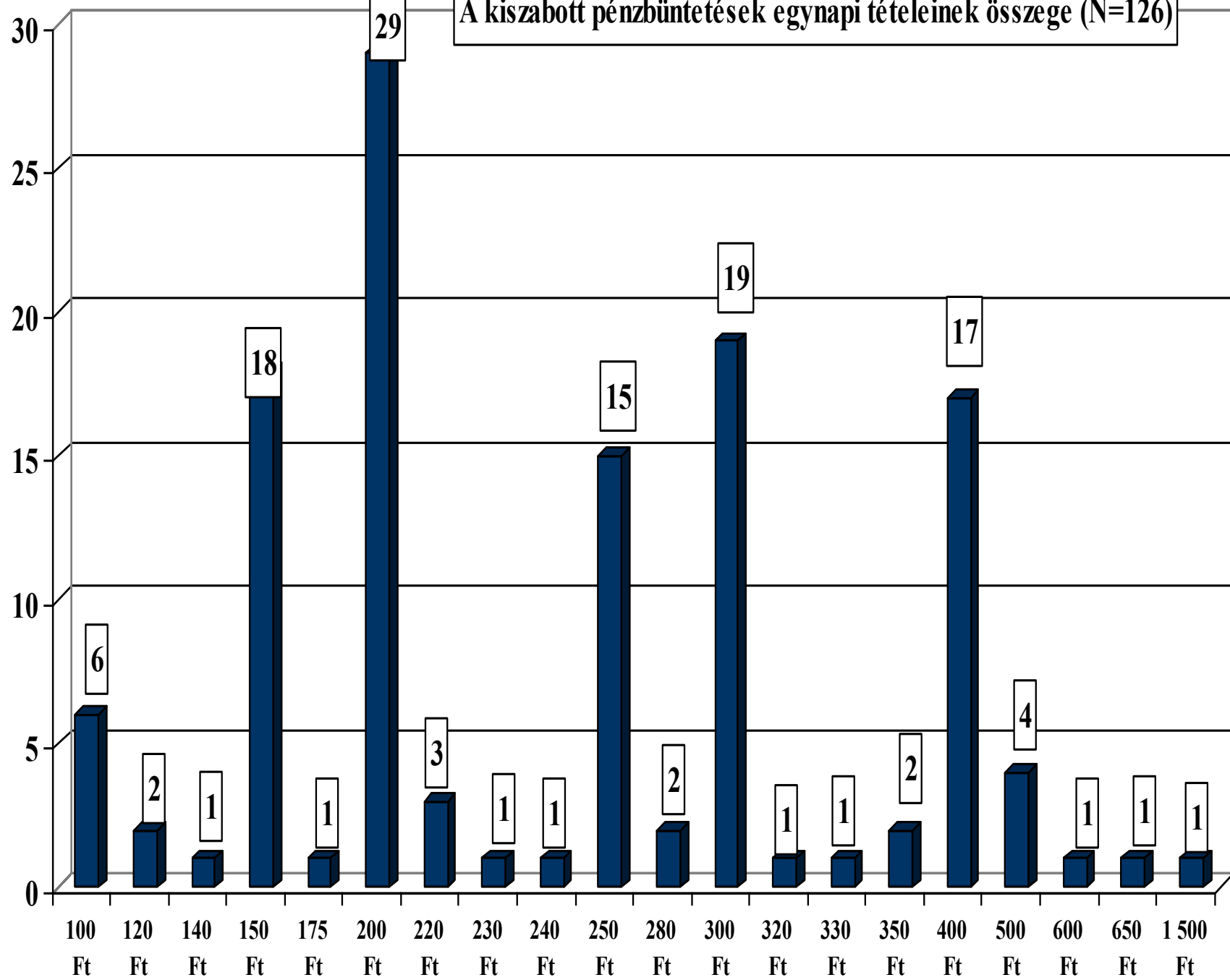
A szabadságvesztés tartama (N=37)

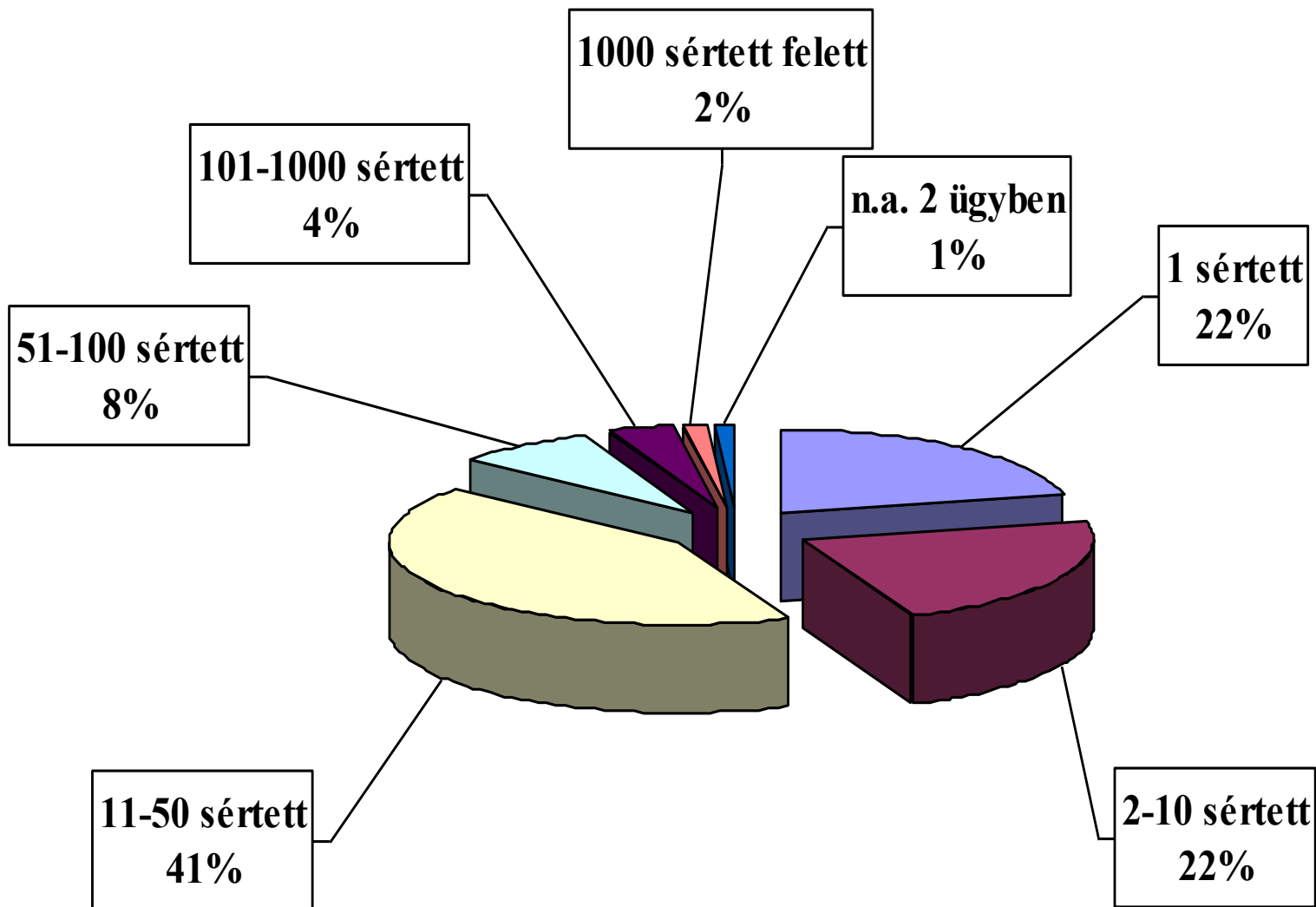
A kiszabott pénzbüntetések napi tételeinek száma a pénzbüntetésre ítélték száma alapján (N= 126)

A kiszabott pénzbüntetések egynapi tételeinek összege (N=126)

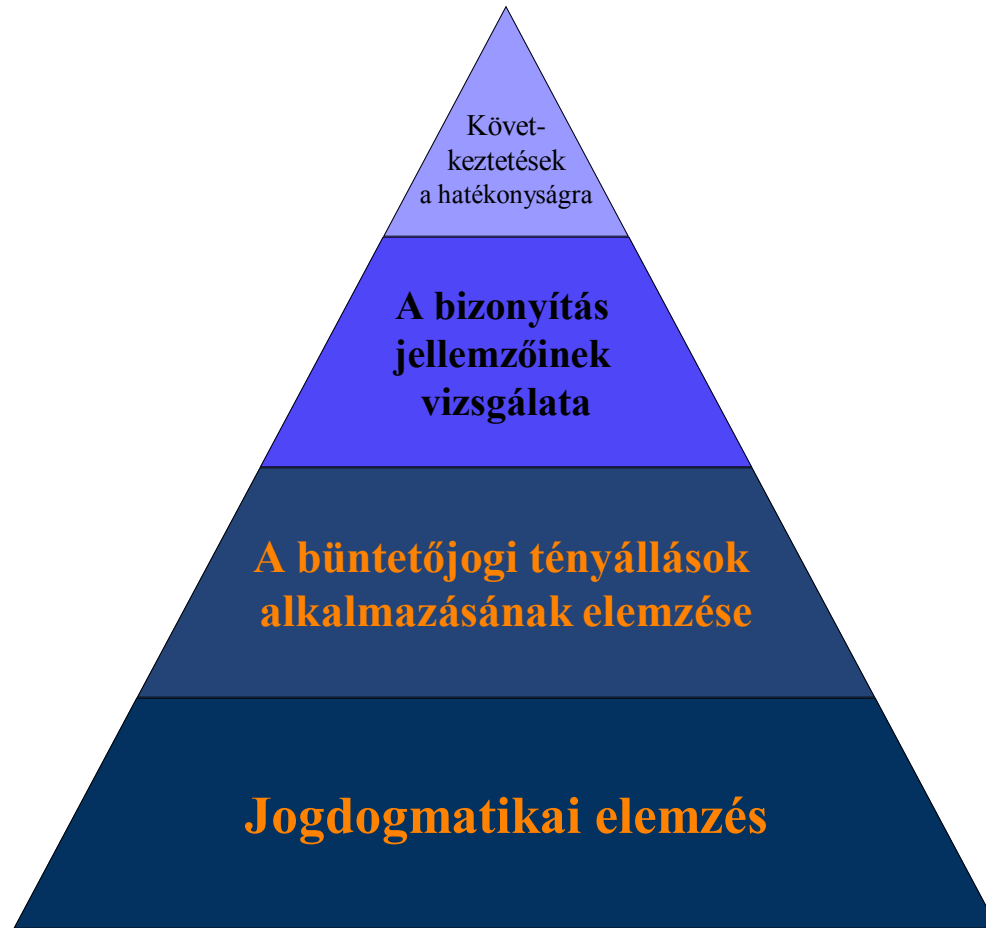
Egy ügyben szereplő sértettek száma

KIEMELT KÉRDÉSEK ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK

a szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények
empirikus elemzése kapcsán

A KUTATÁS FELÉPÍTÉSE, KONCEPCIÓ

A VIZSGÁLAT KERETEI

Vizsgált tényállások

- Btk. 296.
Áru hamis megjelölése
- Btk. 329. Bitorlás
- Btk. 329/A. Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése
- Btk. 329/B. Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása
- Btk. 329/C. Jogkezelési adat meghamisítása
- Btk. 329/D. Iparjogvédelmi jogok megsértése

Ügytípusok

1. *Áru hamisítása típusú ügyek (Btk. 296. , 329/D.)*
2. *A szerzői jogok megsértésének típusai (Btk. 329/A.)*
3. *A szerzői vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása (Btk. 329/B)*

TAPASZTALT ELKÖVETÉSI MAGATARTÁSOK

Áru hamisítása típusú ügyek (Btk. 296. , 329/D.)

- Áru előállítása
- Áru megszerzése, forgalomba hozatala

A szerzői jogok megsértésének típusai (Btk. 329/A.)

- Nyilvános előadáshoz kapcsolódó jogdíjfizetési kötelezettség elmulasztása
- Szellemi alkotások (elsősorban szoftver, zenemű, filmalkotás stb.) saját célra történő felhasználása
- Szellemi alkotások terjesztése
- Szellemi alkotások hozzáférhetővé tétele (fájlcsere)

A szerzői vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása (Btk. 329/B.)

- Szoftverek védelmének kijátszása,
- Átalakított játékkonzolokhoz kapcsolódó jogértelmezési kérdések
- Kábelszolgáltatók kódolt adásának vétele a védelmi berendezés megkerülésével.

A BIZONYÍTÁS KULCSA: A SZAKVÉLEMÉNY

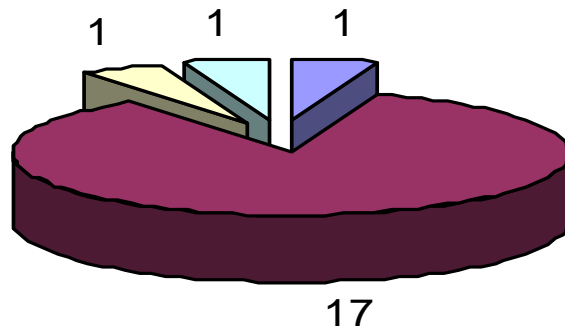
„Ha a bizonyítandó tény megállapításhoz vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni”.
[Be. 99. (1) bekezdés]

Mihez képest különleges?

Kiindulópont:

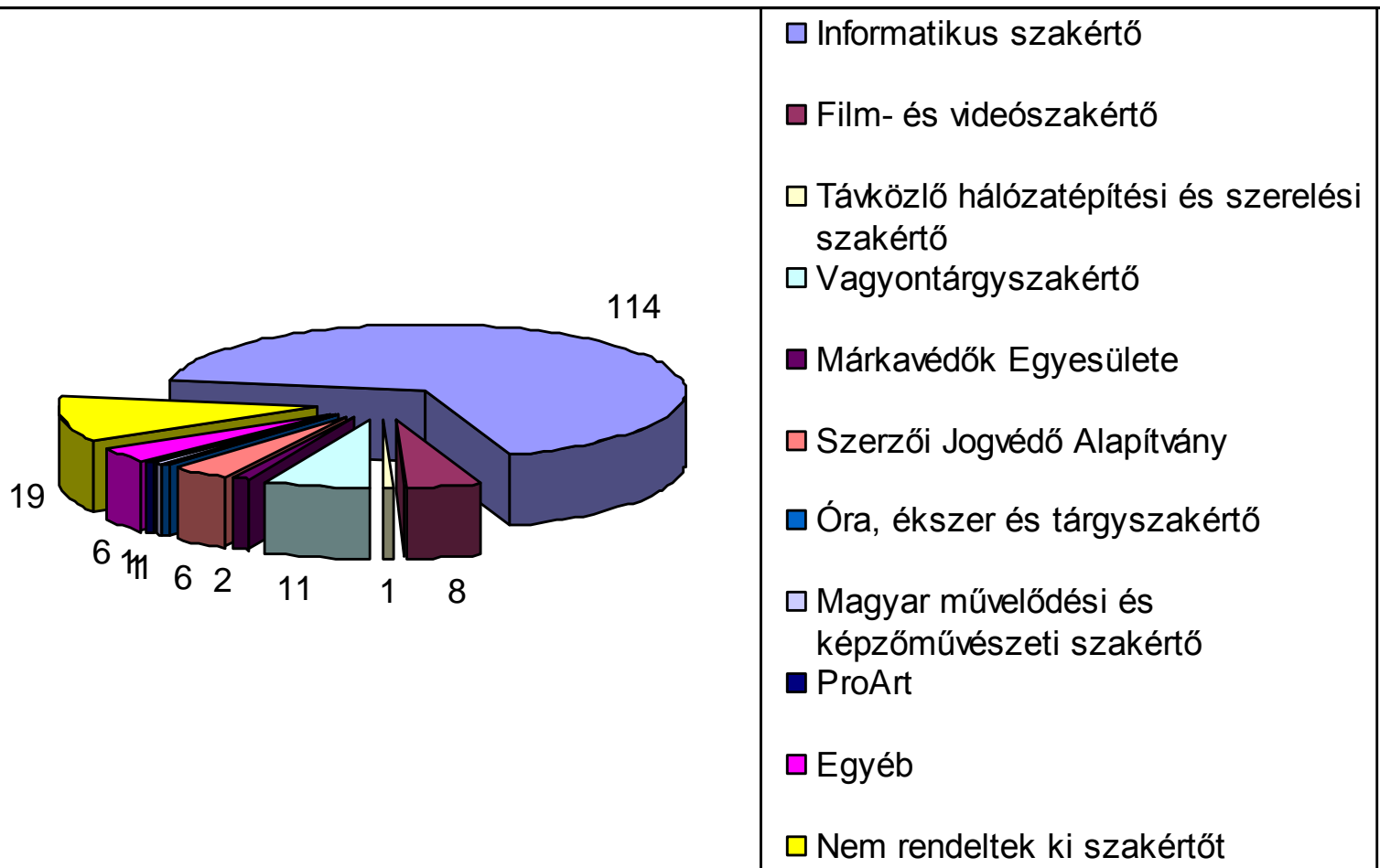
- A kriminalisztikai szakismerettel rendelkező hatóság mindenkori szakértelme
- Folyamatosan változó, fejlődő kriminalisztikai tudásanyag

SZAKÉRTŐ IGÉNYBEVÉTELE AZ „ÁRU HAMISÍTÁSA” TÍPUSÚ ÜGYEKBEN

- Nem került sor szakértő kirendelésére
- Igazsági vagyontárgyszakértő
- Szakkereskedő műszaki üzletben
- Textilszakértő

SZAKÉRTŐ IGÉNYBEVÉTELE A SZERZŐI JOGOK MEGSÉRTÉSÉVEL KAPCSOLATBAN

AZ „ÁRU HAMISÍTÁSA” TÍPUSÚ ÜGYEK

A cselekmények megítélésének kérdései

- áru hamis megjelölése (Btk. 296.),
- iparjogvédelmi jogok megsértése (Btk. 329/D.)
- szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése (Btk. 329/A.).

Szemponatok:

- védett jogi tárgy
- szellemi tulajdonjog sérelmének állomásai
- egyéb körülmények

Áru hamis megjelölése

Btk. 296. Aki árut - a versenytárs hozzájárulása nélkül - olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel vagy elnevezéssel **állít elő**, amelyről a versenytárs, illetőleg annak jellegzetes tulajdonsággal rendelkező áruja ismerhető fel, vagy ilyen árut forgalomba hozatal céljából **megszerez, tart, illetőleg forgalomba hoz**, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Iparjogvédelmi jogok megsértése

Btk. 329/D. (1) Aki a jogosultnak törvény, kihirdetett nemzetközi szerződés vagy európai közösségi rendelet alapján fennálló szabadalmi oltalomból, növényfajta-oltalomból, kiegészítő oltalmi tanúsítványból, védjegyohtalomból, földrajzi árujelző-oltalomból, formatervezési mintaoltalomból, használati mintaoltalomból, illetve topográfiaoltalomból eredő **jogát az oltalom tárgyának utánzásával vagy átvételével megsérti**, és ezzel vagyoni hátrányt okoz, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése

Btk. 329/A. (1) Aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó **jogát** használat végett, vagy vagyoni hátrányt okozva **megsérti**, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A SZAKÉRTŐ KOMPETENCIÁJA AZ „ÁRU HAMISÍTÁSA” TÍPUSÚ ÜGYEKBEN

Jellemző kérdések:

- „A védett márkajellel ellátott ruházati termék eredeti vagy hamisított-e, amennyiben nem eredeti, úgy alkalmas-e a fogyasztók megtévesztésére?”
- Amennyiben hamisított, akkor azt milyen jegyekből, jellemzőkből lehet megállapítani?”
- „Az áruról a versenytárs, illetőleg annak jellegzetes tulajdonsággal rendelkező áruja ismerhető-e fel?”

A SZAKÉRTŐ KOMPETENCIÁJA A SZERZŐI JOGOK MEGSÉRTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÜGYEKBEN I.

Jellemzően digitális környezetben...

A lefoglalt adathordozók tartalmának megállapítása mint szakkérdés?

- „A lefoglalt adathordozókon milyen jogvédett szoftverek találhatóak?”
- „A lefoglalt merevlemezeken (adathordozókon) található-e szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogot sértő szoftver vagy illegális másolat?”
- „Amennyiben a talált szoftverek stb. nem eredetiek, kik a sértett kiadók, miben áll a jogsértés és mennyi a vagyoni hátrány összege?”

A SZAKÉRTŐ KOMPETENCIÁJA A SZERZŐI JOGOK MEGSÉRTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÜGYEKBEN II.

A lefoglalt adathordozó tartalmának megítélése mint jogkérdés

Jellemzően:

„A lefoglalt adathordozón található szoftverek jogszerűen kerültek-e telepítésre?”

esetleg

„A merevlemezeken van-e olyan állomány (dokumentum, email, feljegyzés), amely összefügghet a gyanúsított(ak) videoanyagokat forgalmazó magatartásával (megrendelés, feljegyzés megrendelésről, árlista) stb.?”

MEGÁLLAPÍTÁSOK, JAVASLATOK

- A szakértő a szakvéleményben jogi kérdések megválaszolására nem vállalkozhat.
- A szakterület kompetencia-határainak kijelölése és a szakértői módszertan egységesítése során szakértői testületi állásfoglalások jelentenének hathatós segítséget.
- A jogalkalmazók kriminalisztikai – ezen belül informatikai – ismereteinek fejlesztése elengedhetetlen a joggyakorlat egységesítéséhez.

Szellemi alkotások terjesztése

- Mikor beszélhetünk üzletszerű terjesztésről?

*Btk. 137. . 9. pontja szerint **üzletszerűen** követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.*

A szerzői vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása

- (1) a szerzői jogról szóló törvényben meghatározott hatásos műszaki intézkedést
- (2) haszonszerzés végett megkerüli,
- (3) vagy e célból ehhez szükséges eszközt, terméket, berendezést vagy felszerelést a) készít, előállít, b) átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik, illetve
- (4) hatásos műszaki intézkedés megkerülése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő gazdasági, műszaki, szervezési ismeretet másnak a rendelkezésére bocsátja.

A szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények bizonyításának néhány kérdése I.

1. A szoftverek telepítési dátumának meghatározása és ennek jogkövetkezményei

Elévülés

A Btk. 33. (1) bekezdés b) pontja alapján a bűncselekmény büntethetősége a büntetési tétel felső határának megfelelő, de legalább három év elteltével elévül.

A Btk. 34. a) pontja szerint az elévülés határidejének kezdő napja befejezett bűncselekmény esetén az a nap, amikor a törvényi tényállás megvalósult.

Az Szjt. 18. (2) bekezdése értelmében (...)a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön (...).

A Btk. 34. d) pontja szerint az elévülés határidejének kezdő *napja* olyan bűncselekmény esetén, amely jogellenes állapot fenntartásában áll, az a nap, amikor ez az állapot megszűnik.

A szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények bizonyításának néhány kérdése II.

2. A fájlcserehez kapcsolódó szakértői kérdések

I. Többszörözés és a nyilvánossághoz közvetítés bizonyítása

II. Torrent technológiát alkalmazó honlapot üzemeltető közvetítő szolgáltatók büntetőjogi felelőssége

1.	Tettesi alapcselekmény	Van olyan bűncselekmény, amely az adott tracker által közvetített adatok alapján valósult meg
2.	Segítségnyújtás /tevékenység, mulasztás/	A torrent technológia alapvető célja a fájlcserehez szükséges információk közvetítése
3.	Mulasztás	Kötelességellenes nem tevés: Ekertv. szerinti kötelesség: tudomásszerzést követően gondoskodjon a jogsértő tartalomhoz történő hozzáférés megakadályozásáról (ha a tracker nem ad információkat az adott .tor fájlhoz kapcsolódóan akkor eleget tesz a kötelességének
4.	Szándékosság	A svéd bíróság ezt az alapján látta igazolhatónak, hogy a honlap üzemeltetői a honlap fórumain jelezték azt, hogy tudnak az értesítési és eltávolítási eljárások kezdeményezéséről

Vagyoni hátrány megítélése

Szoftverek esetében:	Hangfelvételek esetén:
Bruttó kiskereskedelmi ár	MAHASZ jogdíja
Szoftverforgalmazó cégek árai	Nettó nagykereskedelmi ár
Szoftverforgalmazó cégek átlagárai	
Nettó kiskereskedelmi ár	

* gyakran előfordult, hogy a szakértők nem határozták meg a számítás módszerét

Fontos feladat: a büntetőeljárások során alkalmazott – a vagyoni hátrányra vonatkozó – számítási módszerek egységesítése, a büntetőeljárások gyorsabb befejezése

A vizsgált ügycsoportokhoz kapcsolódó büntetéskiszabási gyakorlat értelmezése

A jogi személyekkel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésről

1. a hamis termékek árusítása
 2. A szórakozóhelyek üzemeltetése során nyújtott szórakozási lehetőségekhez kötődő (zenegép, televízió, dj. előadó) jogdíjfizetési kötelezettségek elmulasztása
- **Jogi személy büntetőjogi felelősségének megállapítása:**
 - *felelőssége főszabályként nem önálló, hanem származékos*
 - *a bűncselekmény elkövetése a jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte*
 - **Alkalmazható szankciók:**
 1. *a jogi személy megszüntetése*
 2. *tevékenységének korlátozása, és*
 3. *pénzbírság alkalmazása*
 4. *foglalkozástól eltiltás büntetés?*

KÖSZÖNJÜK
A FIGYELMET!